

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๔๕

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเอกภาพ

ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคเอกภาพมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ และต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามมาตรา ๖๒ แต่พรรคเอกภาพไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคและไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริงในรอบปี ๒๕๔๓ ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเอกภาพ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามข้อเท็จจริง พรรคเอกภาพไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๓) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป (เดือนมีนาคม ๒๕๔๔) แต่พรรคเอกภาพเพียงยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๔ สำหรับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค พรรคเอกภาพก็เพียงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๔ เช่นเดียวกัน พรรคเอกภาพอ้างเหตุผลว่า ที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบล่าช้าเพราะช่วงเวลาที่พรรคจะต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการเพื่อแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น หัวหน้าพรรคมีภารกิจในต่างจังหวัด และรองหัวหน้าพรรคซึ่งมีอยู่คนเดียวก็ได้ลาออกไปเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๔ และที่ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งล่าช้าเพราะต้องจ้างบุคคลภายนอกให้เป็นผู้จัดทำงบดุลและงบการเงินต่างๆ เมื่อบุคคลภายนอกจัดทำเรียบร้อยส่งกลับคืนมาให้พรรคแล้ว แต่หัวหน้าพรรคไม่อยู่

ก็ไม่สามารถลงนามเพื่อยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ เห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานภายในของพรรคเอกภาพ และการยื่นเอกสารทั้งหมดดังกล่าวก็อาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นยื่นแทนได้ เกี่ยวกับบัญชีงบดุลและบัญชีการเงินนั้นก็สามารถวางแผนให้มีการจัดทำไว้ล่วงหน้าก่อนได้ หากมีความขวนขวายที่จะกระทำ ข้ออ้างของพรรคเอกภาพจึงไม่อาจรับฟังได้ อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ บัญญัติไว้ชัดเจนเรื่องกำหนดเวลาที่ต้องยื่นรายงานว่าภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ซึ่งกรณีของพรรคเอกภาพก็คือภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ที่พรรคเอกภาพต่อสู้ข้อกฎหมายว่า มาตรา ๖๒ มีองค์ประกอบความผิดสองส่วนคือ การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงข้อหนึ่ง และอีกข้อหนึ่งคือต้องยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ในส่วนแรกน่าจะมีน้ำหนักกว่า ส่วนหลัง พรรคเอกภาพได้เลือกปฏิบัติในส่วนที่สำคัญแล้ว จึงไม่น่าจะมีเหตุให้ยุบพรรค ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้อีกนั้น ข้อนี้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ที่มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปนั้น มีความหมายว่าพรรคการเมืองต้องทำทั้งสองอย่าง คือจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กำหนด จะเลือกปฏิบัติอย่างไรอย่างหนึ่งหาได้ไม่ หากปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขทั้งสองข้อ ก็มีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ข้อต่อสู้ข้อนี้ของพรรคเอกภาพก็ฟังไม่ขึ้นดูจกัน กรณีมีเหตุยุบพรรคเอกภาพได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเอกภาพ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ